

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister president (Drees), 1 maart 1950

Voor Drees persoonlijk. Uw 11.

Op 28 Februari had ik 2 besprekingen met Hatta, naar aanleiding waarvan ik een perspublicatie heb vastgesteld die hier Woensdagmorgen is vrijgegeven en die U open wordt geseind. Hatta vroeg mij wanneer hij het resultaat van het onderzoek kon vernemen. Ik deelde hem mede een week voor het onderzoek nodig te hebben.

Hedenmorgen had ik een bespreking met Fockema, Buurman, Van Langen en Gieben, waarbij ik besloten heb dat Gieben persoonlijk onderzoek en verhoor van een aantal personen op zich zal nemen teneinde een objectief verslag der feiten te krijgen, hetgeen nodig is voor de beoordeling van de maatregelen, die moeten worden genomen. Ik had een reden te meer om tot deze maatregel over te gaan omdat mij gisteren tot mijn grote verontwaardiging bleek dat men van militaire zijde waarschijnlijk onder valse voorwendselen een ambtenaar van het HC heeft weten te bewegen een vervalst paspoort onder valse naam voor Westerling af te geven. Dit paspoort werd aan een militaire tussenpersoon ter hand gesteld en niet aan Westerling persoonlijk. De betrokken ambtenaar heeft zijn chefs niet ingelicht. Het paspoort werd op 21 Februari verstrekt. Van militaire zijde was bij deze zaak de indruk gewekt als of ik afgifte van een zodanig paspoort goedgevonden zou hebben. Toen betrokken ambtenaar kennis nam van de publiciteit over de vlucht van Westerling heeft hij gisteren Gieben ingelicht en trachten te motiveren waarom hij heeft gezwegen. Dit feit heb ik uiteraard niet aan Hatta medegedeeld.

Met Hatta had ik een openhartig gesprek over Fockema. Ik heb hem verklaard dat ik mijn Regering zou moeten adviseren over degenen die schuldig zijn. Fockema had nu eenmaal een zekere verantwoordelijkheid in deze zaak op zich genomen en daarom wilde ik weten hoe de RIS met deze wetenschap tegenover Fockema staat. Hatta heeft mij verklaard dat men de samenwerking met Fockema op prijs stelt en dat men deze ondanks het gebeurde zou willen voortzetten. Tegenover de RIS is de positie van Fockema politiek dus niet geschokt. Ik zou deze facet van de zaak nu willen laten rusten totdat Gieben zijn rapport heeft samengesteld.

Te Uwer informatie deel ik U mede dat Hatta de arrestatie van de vrouw van Westerling niet zal publiceren. Alleen indien deze arrestatie in de pers uitlekt zal hij het feit bevestigen. Hij voelt vanzelfsprekend geen behoefte om te verklaren op welke wijze de RIS-politie in staat is gesteld deze inhechtenisneming uit te voeren. Gieben deelde mij heden nog mede dat de man die de vorige nacht onderdak aan Mevr. Westerling verleende en degenen op wiens verzoek zulks was gebeurd, hem een bezoek gebracht hebben om hem te danken voor de wijze waarop het HC deze zaak behandeld had en om mede namens Mevr. Westerling dank te zeggen. Deze was opgelucht. Zij werd ondergebracht in het Indonesisch politiehôtel en niet in de gevangenis.

Ik moet wel verklaren dat ik de grootste waardering heb voor de wijze waarop Hatta en zijn betrokken collega's de laatste Westerlingstunt hebben opgevat.

Vertrouwelijk kan ik U nog mededelen dat Hatta in een privé-gesprek mij mededeelde dat hij een lichte graad van suikerziekte heeft en op zeer streng dieet moet leven.

Tenslotte zou ik het op prijs stellen indien in Nederland over de Westerlingaffaire bij voorkeur geen persinterviews worden afgegeven zonder voorafgaand overleg met mij, omdat de aspecten dezer affaire ondanks mijn uitvoerige berichtgeving dagelijks kunnen veranderen.